

AKPINAR

NİĞDE HALKEVİ DERGİSİ

Cumhuriyetimizin On altıncı Yıl dönümünü kutlarken

Gözlerimiz, güzel bir rüyaya açılmış gibi meserret katrallarıyla ıslanarak yurdumuzun dünyaya hayret ve gıpta olan yeni çehresine bakıyor. Bu harikulâde eserde senelerin adedi bir ölçü vahidi olmaktan çıkmıştır. On altıncı yıl dünya tarihinde değil, bir memleket tarihinde bile bir hıptır. Yaratıcı ve yapıcı kudretimizin nakşedildiği bu eser karşısında millî gururumuz şahlıyor; mazisi şerefle dolu millî tarihimizin istikbaline güvenle bakıyoruz.

Hiç bir millet köhne bir âlemden yep yeni bir dünya nizamına bu kadar kolay ve çabuk katılamamıştır. Hiç bir memleket fersahlar ve asırlarca geri bulunduğu bir medeniyetin yürüyüşüne bu kadar seri ve muvaffakiyetle erişememiştir. Bu hâl, millî bir kabiliyetin ifadesi ve Cumhuriyet rejiminin eseridir.

Türk milleti, yaratılışından gelen yüksek kabiliyetlerine en uygun idareyi Cumhuriyet rejiminde buldu. Onun, duyan ve düşünen ruhu-

nun Hükümdarlık idaresi yıllarında haysiyet ve hassasiyetinden ne kadar fedakârlıklar etmiş, keyfî idareye karşı ne derinden nefret ve tiksintiler duymuş olduğunu bu gün içimizde tahammül edilemez bir azap olarak bütün meraretile his ediyoruz. Hak ve adalet mefhumunun bir adamın keyfinden ibaret olduğu, milletin bir köle mevkiinde kaldığı istibdat yıllarında Türkün yaratıcı zekâ ve kabiliyetleri daima susturulmuş ve söndürölmek istenilmiştir.

Cumhuriyet rejimi, ferdlerin ruhî maddî ihtiyaçlarına, inkişaflarına en uygun ve en tabii olan bir rejimdir.

Hükümdarlık rejiminde durgun ve aptal olması istenilen kafalar Cumhuriyet rejiminde en tabii haklarına, cevvaliyetlerine kavuşurlar; zekâlar, kabiliyetler en geniş şartlar içinde inkişaf muhitlerini bulurlar. Bu gün ne mutlu bizlere ki Cumhuriyetimizin feyizleri içinde yarının birbirinden aydınlık ufuklarına doğru, millî ülkümüzün ardından her gün artan bir hızla ilerliyoruz.

Fehmi Okan

Cönkler arasında

Yazan : Zeki Oral

Akpınarın 37 sayı ve 14 sahifesinin
devamı .

Eksik olmaz yiğit olan serinden
Aşılmaz dağları yol eder se veda.
Zehri nuş eylesem yârin elinden,
Anı bir lezetli bal eder sevda .

§

Hocalar destine asla bakıtmaz,
Gözlerinden kanlı yaşlar akıtmaz.
Kârine kisbine asla bakıtmaz,
Muhanet kapusuna kul eder seveda .

§

(Şifâî) dir var mı bunun kolayı
Bir yere birikmiş derdin alayı
Yüce dağlar gibi renci belayı
Yükletir üstime yol eder sevda

§

Kismet kalktı şu yerlerde durulmaz
Gideyim gel beni eğleme dostum
Böyle bir feryat ile hiç iş görülmez
Yazık olur sana ağlama dostum

§

Derdimi söyleyim evvela baştan
Dayanmaz yüreğim demirden taştan
Ben yanımda pervam yokdur
Teker sinem başını dağlama dostum

§

Şifâî gezeyim gurbet elleri
Tercüman tutayım esen yelleri
Perişan etmişsin zülfin telleri
Kaldır zülfleri bağlama dostum

§

Kul olayım aman sana kahveci,
Bir gicecik müsafir et gel beni.
Karda düştü bütün elim ayağım,
Başın için içeriye al beni .

§

Ağlayı, ağlayı düştüm yollara,
Mevlâm göstermesin özge kullara.
Garip düştüm bilmediğim çöllere,
Pek yorgunum mecruh etti yol beni .

§

Aşk ateşi çok sineler pişirir,
Gam dalgası gelüp boydan aşırır,
Sevda müşkül her kim olsa şaşırır,
Kâyk değil zan etmesin il beni .

§

Kalmışım böyle bir bahti firakata,
Bağlıdır ümidim kudreti hakda,
Mekânsız garibim kaldım ayakda,
Kül ider korkarım işbu hal beni .

§

(Şifâî) dir bağrın dönmesin taşta,
Korkarım çektiğim nafile boşa,
Nazar kıl dökülen kan ile yaşta,
Göz yaşından götürüyor sel beni .

§

Ey gönül bu gelen mübarek gündür;
Hanede ismimiz dildedir şimdi.
Görünmez sılanız bana müşküldür;
Ara yerde dağlar dulda dır şimdi .

§

Mektubumu getirmez sılamdan gelen
Benim gibi mi olur gurbetde kalan,
Derdim bana gerçek, ellere yalan,
Ümit gayri esen yeldedir şimdi .

§

Bize adet oldu kara bağlamak,
Sinemizi ateşlere dağlamak.
Ele düğün, bayram, bana ağlamak,
Acep kuzum nasıl halde dir şimdi .

§

Neden aksi döndü bu çarhı felek
Uçtu gönül kuşu dayanmaz yürek
Müjde sana yarin geldi diyerek
Yalan sözler ile aldatır şimdi .

§

(Şifâî) aç gözün gafletten uyan!
Kasavet varsa bu fikre dayan,
Bizim için vilâyetde Selvihan(,)
Atup tutar kalbi kalbde dir şimdi .

§

Bilmediğim ıssız çöllerde kaldım;
Arasam da bizim dağlar bulunmaz.
Sitem deryasına düştüm bunaldım,
Yanımda bir gönül eğler bulunmaz .

§

Mecnun aşkı için sevmiş leylâyı
Kendisine haram etmiş dünyayı,
Eğer taksim etsem yedi deryayı
Çeşmim yaşı gibi çağlar bulunmaz

Şifainin muasırı Selvihan adında
bir şair daha vardır. cönklerde de
(selvihan) olarak adı geçer . Ve gü-
zel koşmaları vardır. Gelecek sayıda
selvihandan koşmalar neşr edeceğiz.
Şifainin hemşehrileri şifainin (selvi-
han) adında bir maşukası olduğunda
haber veriyorlar ve (şifâî) yi şair ya-
pan sevgilisi Selvihandır diyorlar) .
Binaan aleyh (selvihan) ın bir ka-
dın şair olmasında hatıra gelmektedir.

§

§

(Şifâî) talipdir ol yüzü maha,
Niyaz et mevlaya yüz sür dergâha,
Nameler yazdırdım vardığım şaha,
Mürüvvet idecek beğler bulunmaz .

§

Habu nazdan yeni kalkmış,
Gelir dostum gezerekten .
Burçak burçak terler dökmüş
Siler çeşmin süzerekten .

§

Kâh bürünür, kâh kaçar,
Ok kirpiği kanlar saçar;
Ak göksünü yele açar,
Düğmelerin çözerekten .

§

Her gören canlar akınır;
Cemalin günden sakınır .
Dört etrafına bakınır;
Ceran gibi tezerekten .

§

Almış eline gülünü ;
Bilir güzellik yolunu ,
Kaş altından ben kolunu;
Tanır bağrım ezerekten .

§

«Şifâî» bu nasıl candır ;
Hublar içinde canandır .
İzhar etmez pek arifandır;
Güler dostum sezerekden .

Z. Oral

Kemalî

Muhtacinin oğlu dır. 1860 da doğmuş, 1926 da ölmüştür. asil adı hasan olup [Kemalî] mahlasını kullanmıştır. az okuyup yazmış üm-mi denecek derecededir. harekeli kitapları oku-mayı öğrenmişse de yazı yazmayı öğrenemedi-ğinden şiirlerini gider başkasına yazdırırmış. Yoksulluk ve zaruret içinde, amelelikle hayat geçirmiş, pek çok şiirler söylemiş, koşmalar, kıçviyeler, muammalar, destanlar, müsaddeslr, semailer dizmiştir. bunlardan pek çoğu köylü-lerin hafızında yaşamaktadır. bundan iki ör-nek veriyoruz.

SEMAİ

Dağılmış danei kısmet takıp keşgöl dilen derler
Kanaat kenzi niyet bilen misin yalan derler.
Hele şu asrın insanı bütün hor görürler beni
Yitiren katlanır seni sevinir mi bulan d rler
Zemane halkı ey Peder verirler gönüle keder
Süva i hakka meyieder filan oğlu filan derler
Bazı ben sınıram çoklar gelüp bir birini yoklar
Adüvvün attığı oklar ciğerciğim delen derler
Ecel şerbetini içer felek kaftanını biçer
Aher bir gün olur göçer bu dünyaya gelen derler
Bakın bir hulus 1 pak mı kararmış kalbi ocak mı
Bu beyhude pezevenk mi destisini dolan derler
Sırrını meydana koydu heva ile kalbini yordu
O hazreti o seyyidi saçlarını yolan derler
(Kemalî) gözlerim demde fırak 1 derdile gamde
Âsi, cezan cehennemde senin ahrep, yılan derler.

HİCVİYE

Sultanlık devrinde bir gün köye tahsildarlar gelirler. vergi toplamak için halka yapmadık-ları eza, cefa kalmaz. bunlar arasında (Kemalî) ye de dehşetli zulmederler, hatta bir eyice düv-erler! lu dayaktan sonra Kemaliden vegiyi de alırlar (Kemalî) için bu hem ber şiir konusu, hemde bir bayram, sevinç ve ihtişamdır. bu şiir sevinç ve ızdırabın dile gelmiş bir halidir.

Yanar leyl ü nihar bilmem yürekte derd ü
gamım var
Gelin ben borcumu verdim bugünlük ihtişamım
var.

Asi kullarının için yapılmış yedi hamem var
Yarın ruzı mahşerde sizinle intikamım var
Yanar leyl ü nihar bilmem yürekte derd ü gamım
var

Gelin ben borcumu verdim bugünlük ihtişamım
var

Bu eklü şürbedenlerin imanında zarar vardır
Kamu ettiklerim bir birdivanına yazar vardır
Yalan dünyaya güvenmem yerin altında mezar
vardır

Orınca topuzu sefil serin üzer vardır

Nekarrat

Bigayrı hakkına dövdün alacağım ahım olsun
Ne yapar (Nemrîd) in kasdi makamı ibrahim
olsun

Elim ermez gücüm yetmez vekilim allahım olsun
Cemalullahı üörmesin yerin cahim olsun

Nekarrat

Bu yanımda duranların kimi maznun kimi mücrim
Bu ettiğin işlere bak acep benim şahım nedir
Kulu kusnrile sever günah olduise sadır
Şeriki yok nazariyok o küllüşeylere kadir

Nekarrat

Sizinde canınız alır yarın hazreti erzail
Gerek dirild gerek öldür fakır her cezaya kaili
Hak issi hakkını ister iderler aklını zail
Zebaniler size mahsus Mehmet çavuş hacı
İsmail (1)

Nekarrat

Acep bilmem bu nehal dir biri depip biri urur
Dedim aher akebinde vuran elleriniz kurur
İmam yok ihtiyar meclisi sığır bakıp durur
(Kemalî) yarın ol seri sübhanım ol davamı görür
Bilirsin kim aşıklara bu dünyaya sefa yoktur
Cemalin arzeder anlara cehennemde cefa çoktur
Kavim kardaş iyal evlad birinden bir vefa yokur
Nekarat

(1) Mehmet çavuş ve hacı ismail köyen baş
kıranlarındandır.
Hacı ismail hiçaza gitmeden hacı olduğu için
Hacı ismail pemekle alay etmiş oluyor.
İsmail Tarhan

Sağlık bilgileri

İyi gıda almalarına, doğuş itibariyle sağlam bir bünyeye malik olmalarına rağmen yapılan istatistikler göstermiştir ki bir çok insanlar kırk yaşına bile gelmeden ölmektedirler.

Acaba niçin? kendi kendinize hiç sordunuz mu? Bunun cevabı çok kolaydır: sağlığa dikkat edememek-ten kısaca anlatıyoruz.

İyi bir hazım.

Vücutun yedigi yemegi eritmesi hazmetmesi lâzımdır. Hazmetmiyen bir vücut hasta demektir. Onun için değil midir ki soğan ekmele yaşıyan bi köylü her gün bin bir çeşit kuvvetli gıdalı yemekler yiyen bir şehirliden daha sağlamdır. Vücut çok yememek yeme ve az hareket etmek dolayısıyla şişmanlıyabilir. Fakat şişmanlamanın bir zehirlenme demek olduğunu unutmamak lâzımdır. Miğde sağlığı için ilk yapılacak şey abur cubur yemek ve karın acıkmadan katiyen yemek yememektir. Miğde ve Bağırsaklar nihayet bir makine de-gildir, her yenileni eritemez.

Yemek vakti olduğu halde karnınız aç değilse « adam yemek yiyelim de bu iş te olup bitsin » demeyin, bir bardak hoşaf suyu veya küçük bir kâse çorba ile iktifa eden, bu sizin için çok daha faydalıdır.

Çok çiğniyerek yemeniz, yemekte mümkün olduğu kadar neşeli olma-nız hem sizi kurtarır hemde etrafı-nızdakilere daha çok hizmet etmenizi kolaylaştırır. Çok yorgun olduğunuz

zamanlardada yemek yemekten vaz-geçiniz, merak etmeyin, iyi çiğniye-rek yiyeceğiniz bir övün yemek yor-gun argın alelacele yiyeceğiniz beş övün yemekten çok daha faydalıdır Ben öyle bir arkadaş tanırım ki on senedenberi sadece meyve ve sütle yaşamaktadır. Bu arkadaşın çok gü-zel vücutlu bir jimnastik öğretmeni olup suyun altında 2 dakika kaldığı-nı söylersen belki de inanmayacasınız

Dişlerin sağlığı.

Sağlığın sağlam dişlerle başladığını unutmamak lâzımdır.

Çürük veya apseli bir diş insanı ölüme kadar sürükliyebilir.

Sağlığınıza en iyi istikameti verdir-mek için evvela çürük dişlerinizi te-davi ettirin. Ta küçük yaştan itiba-ren günde üç defa yemeklerden sonra dişlerinizi fırçalamaya alıştı-rırsınız sonra rahat edersiniz. Evvela zorla yapacağınız bu hareket sonra sizde bırakmayacağınız iyi bir itiyat haline gelir.

Dişlerinizle fındık, badem gibi sert şeyleri kırmağı tecrübe etmeyiniz bunlar dişlerinizden belki daha sağ-lamdır. Dişlerinizin iyi muhafazası için çok souk veya çok sıcak şeyleri ağzınıza sokmayın ve senede dişleri-nizden rahatsız olmasanız bile hiç ol-mazsa bir kere dişçiye gidip dişleri-nizi temizletin.

İnkıbaz.

Bekli de hiç ehemmiyet vermediği-niz inkıbaz, yani günde en aşağı bir kere dışarı çıkmamaklık vücutta çok zarar verir. Sinirli, cılız ve renksiz olmanızın belki de en büyük sebebi

muntaazaman dışarı çıkmayışınızdadır. İnkibaz bir insan ne iyi çalışabilir nede muhitine faydalı bir insan ola bilir. O sadece kendi kendini yiyen ve etrafını taciz eden birmahluktur.

İnkibaz küçük yaşta iken gerek misafirlikte ve derste iken ve gerek sadece tenbellik dolayısıyla « adam sende sonra çıkarım » diyip bağırsakların tabii çalışmasını bozmakla başlar. Bunun için günde üç kere dışarı çıkmağı aded edinin. Eger çıkmıyorsanız hiç olmazsa çömelmiş vaziyette bir müddet oturun, ve bir az sonra bu hareketinizi tekrar edin.

Sabahları yudum yudum içeceğiniz bir bardak su barsaklarınızın çalışması için çok iyi olur. Bütün bunlara rağmen bağırsaklarınız yine inat ederse yemeklerde muntazaman madeni yağ ('huile minerale') alın. katiyen zararsızdır. ishal verici hep veya mayileri doktora sormadan kullanmayın. Belki size zarar verirler. Yemeklerde yoğurt yemenizin de miğde ve bağırsaklarınız üzerine çok büyük faydeleri dokunur.

Çok sebze yemek, az et yemek, ve bilhassa sabahları bol bol elma, incir, Portakal gibi meyvelerin iyice olmuşlarını yemek her hususta faydalıdır.

Gözün sağlığı.

Beş duyğumuzun en hassası olan göz çok iyi bakılmak ister. Gözün bozulmasının en büyük sebebi gözü oğuşturmak ve dikkatsizce okumaktır. Az ışıklı veya çok ışıklı, parlayan yerlerde okumayın. Ziyayı aradan ve sol omuzunun üstünden okumanız çok faydalıdır. Gözünüzle okuduğunuz yazı arasında 25 san-

tımlık bir aralık muhakkak lâzımdır. Dalgınlık veya heyecanın tesiriyle eğilerek okumağa başlarsanız çok fena bir itiyat edirsiniz ki ilerde gözlerinizin harap olmasına sebep olur.

Cözlerinizi oğmaktan katiyen çekinin. Eğer kaşınıyorlarsa soğuk su ile çalkalayın, geçer. Gözlerinizin kanlanmasına karşıda en iyi ilaç temiz bir göz kadehi içine koyacağınız ılık çay suyu ile gözlerinizi banyo yapmaktır.

Her gezmeyi müteakip gözlerinizi sabunlu souk su ile yıkamanız muhakkak lazımdır. Tabii sabunu göze kaçırmamak şartıyla.

Burnun sağlığı.

Vücudün dışarı ile alakasını tımin eden iki yer, ağız ve burundur. onun için ikisini de temiz tutmak lazımdır. burnunuzu her akşam yatarken ılık su ile çalkaladıktan sora bir eczahaneden ucuzca yaptırabileceğiniz gomenollü badem yağına batırılmış küçük bir pamukla temizleyin. Hatta daha iyisi burun deliklerinizde bu pamuğu sabaha kadar bırakmaktır. Böylece hem burnunuzdan içeri girecek mikropların yolunu kapamış olursunuz, hem de burnunuzu yumuşak tutmuş olursunuz.

Günde bir kaç defa burnunuzu su ile temizlemeniz çok iyi olur.

Cildin sağlığı.

Hepimiz biliriz ki insan vücudü ciltle de nefes alır. Cilt delikleri kapalı olan bir insan az nefes alıyor demektir ki bu da yarım bir hastalıktır. Vücudünüzü haftada hiç

Sağlığın için

Günlük programın şu olsun :

Her gün aynı saatte ve mümkün olduğu kadar erken kalk. Evvela akşamleyin pencereün önüne koyup soğuttuğun bir bardak suyu yudum yudum iç ve bir kaç dakika hiç bir hareket etmeden yatağında sırt üstü yat ve günlük telkinini 20 defa kendi kendine tekrar et « Her gün, her cihetçe gittikçe daha iyileşiyorum ». Sonra yatağında doğrul ve vücudünün her tarafını parmaklarıyla hafif hafif çimdikle ve ov. Sonra açık pencerenin önüne geç ve günlük jimnas-

olmazsa bir kere sıcak su ve sabunla yıkayın. Sert kıllı bir fırçayla cildinizi kızartıncaya kadar avmanız çok faydalıdır. Yorulduğunuz her zaman ılık su ile duş yapmanız ve çamaşır değiştirmeniz sizi çok rahatlandırır. Duştan sonra ıslak ıslak yatağa girmeyin. Bir havlu ile vücudünüzün her tarafını kızartıncaya kadar ova rak kurutun.

Her gün akşam sabah duş yapmanız çok iyidir. Bilhassa yazın su kenarlarında bulunan arkadaşlar bunu mükemmelen yapabilirler. Duşu evinizde kendiniz çok ucuza mal edebilirsiniz. Bir Bagçe kovası size duş vazifesini pek iyi görebilir. Kışın suyu muhakkak ısıtın, yazın alıştırmak şartı ile souk su ile de duş yapabilirsiniz. Eger bunu da papmıyorsanız her halde temiz ıslak bir bezle her tarafınızı silmenizin hiç bir güclüğü yoktur.

tiğini yap. Jimnastik için Müller 'in Sistemim 'ini tavsiye ederim, fakat hocalarınızın göstereceği her hangi bir harekette olabilir. Ben size burada Dr. V. Pauchet 'nin bir kaç hareketini tarif edeceğim.

1 — Yere karın üstü uzan. Kolların ense üstünde gergin olacak. Bacaklarınla vücudünün üst kısmını yukarı doğru bük, öyleki sadece karnın yere temas etsin. Sonra dalgaya tutulmuş bir gemi gibi yalpalana yalpalana sadece karın adalelerinin yardımıyla ilerlemeye çalış. Belki çok ilerlimiyeceksin, fakat seni çok yoracaktır. Dikkat edeceğin nokta kol ve bacaklarını çok gergin olması ve yerin tozunu teneffüs etmemek üzere hareket esnasında başını bir az yana çevirmektir.

2 — Cığerlerinin kuvvetini arttırmak üzere derin derin nefes aldıktan sonra yüksek sesle sayı saymaya başla, ilk defa 60-70 e kadar sayacaksın, bunu yavaş yavaş 100 e hatta daha fazlaya çıkarabilirsin.

3 — Bir masa üstüne mum yak. Sonra kısa bir mesafeden mumu söndürmeğe çalış. Söndürdüğün takdirde bir az daha geriden tecrübe et. Burnundan nefes al ve ağzından, öne doğru eğilmeksizin şiddetle üfle.

4 — Derin bir nefes aldıktan sonra hicabı hacizi ağzı açık bir torba gibi açık tutarak nefesini vermemeğe gayret et, bunu bir saniye gösteren saatle ölç. Gittikçe daha çok nefesini içinde tutabileceksin.

5 — Günde dört beş defa açık hava çık ve her defasında beş dakika olmak üzere burnundan yavaş ya-

vaş nefes alıp ağzından yine yavaş yavaş ve tamamen vermek üzere üstün nefes alma egzersisleri yap. Böylelikle havasız bir yerde zehirlediğin kanını temizlemiş olacaksın.

Sağlık bilgileri :

Mümkün olduğu kadar erken yat. Pencereni yaz kış açık tut, üşümek için üstüne fazla bir battaniye alabilirsin.

Mümkünse gündüz giydiğin iç çamaşırını geceleyin bir yere as ve gece içine başka bir iç çamaşır giy. Böylece çamaşırların daha çok havayla temas etmiş olurki buda bir nevi vücudünü havayla temas ettirmek demektir.

Yaz günlerini imkân nisbetinde havadar yerlerde geçir, kırlara dağlara git, izci kamplarına iştirak et, böyle bir kamp yoksa iki arkadaş bile portatif bir çadırda yaz günlerini çok verimli geçirebilirler.

Acıkmadan sakın yemek yeme. Yemek saatleri dışında da katiyen hiç bir şey yeme.

En aşağı iki kere günde kabineye gidemiyorsan bağırsakların iyi işlemiyor demektir : Müleyyin şeyler ye. (İnkibaz bahsine bak).

Akşam yemeklerini çok hafif ye. Nedense biz türkler öğle yemeğin kuvvetli, akşam yemeğini hafif yeriz. bunun önüne geçmeğe çalış. Akşam yemeklerinde et yeme, sebze meyve ye.

Yoğurt ve sütten hiç kaçınma : Dünyanın en iyi miğde ilacı yoğurttur.

Elma, portakal, incir, ceviz ve fin-

dık en iyi gıdalardır. Yemeklerde olmak üzere bolca ye.

Vücudünü mümkün olduğu kadar güneş ve su ile temasta bulundur.

Cildin nefes aldığını unutma, haftada bir kere muhakkak sıcak su ile yıkan, ve sert bir fırça ile vücudünün her tarafını fırçala. Kendini çok daha ferah hissedeceksin.

Yemeğini çok ağır ye ve çok çiğne. Ağzında çürük ve apseli diş bulundurma. Dişlerin iyi bile olsa sende bir kere dişçiye göster ve temizlet.

Ehemmiyet vermeyip doldurtmadığın bir diş yarın senin ölümüne bile sebep olabilir.

En iyi ilaç oruç ve havanın oksijenidir. En ehemmiyetsiz bir rahatsızlıkla bile perhiz yap ve havadar bir yerde otur.

Yemekte su içme, yemekten ancak iki saat sonra iç, hem bolca iç.

Her gün en aşağı bir saat açık havada dolaş.

Gerek gezerken ve gerek otururken karnını serbest bırakma. İçine çek. İlk evvela zorla yapacağın bu işi git-tikçe farkında olmadan yaparsın ve nihayet karnının etrafı seni her zaman koruyacak olan bir adale ile kaplanır, ihtiyarladığın zaman karnın dışarı fırlamaz.

Macit Saner

GURBET

Binlerce yıldızı asırları çığrından sapıtan bin bir hadisata sahne olmuş Anadolunun gönsünde barındığı Aladoli çocuğunun, başı yastığında dinlenmemiştir.

Bin bir hadisatın « Baba ocağından ve yar kucağından çeküp ayırdığı ve önüne katarak bir kuru yaprak gibi sınırdan sınıra, diyardan diyara savurduğu »

Bin bir hadisatın töneginden tertirgin ettiği kuş tönekli, yel emekli Anadolu çocuğu dünyanın gurbetle en çok bağdaşmış, tışarıda en çok dolaşmış çocuğudur.

Anadolu kızı : gurbeti, hasret ve firkata karıştırarak en çok ve en acı hasret ve firkatini çekmiş kadınıdır.

Bu ölümden ayrı ve ağır, ölümden acı hasrete dayanalar hiç gurbete alışabilirler mi?

Şu dağlar olmasaydı,

Çiçeği solmosaydı

Ölüm allahın emri,

Ayrılık olmasaydı.

Anadolu çocuğu gurbet dediği cehede, gurbet dediği han köşdlerinde, başını yaslayacak yumuşak bir yar kucağını, kavalını çalırak kekik kokulu bir dağ bucağını özlemiş, ve özlemle gurbetde elem ve özlemini inlemiştir. Zira; yurdına ölesiye bağlılığının ifadesi olan bu özlemin ifadesi onun binlerce yıllık manevi kültürü, acı, tatlı hadisat ve hatıratın ruhunda hazırladığı en zengin hazinesidir.

O köyün hür ve mesut olmuştur. ve yaratılışının hak ve nasbide bu değil midir.

Engin dağlar merakımı almayor

Yüksek dağlar beni yare salmayor

O başına gelen her şey gibi gurbeti uzletide mukadder bir yazgı diye bilmiş, devasını yine bu yazgıyı yazandan dilemiştir :

Bir incecik yağmur yağar tül bentten

Kadir mevlam, kurtar beni gurbetten

ve hangi kalem, başına geleni zema-na, feleğe atf ederek, kendini bu ayrılığa zorlayanlardan bilerek duygularını bu kadar tak'riz ve kinaye, kahir ve sitemle, bu kadar derin, bu kadar özden ve içten duyura bilmiştir :

Eğil dağlar eğil üstünden aşayım

Elleri koynunda yare ulaşam.

Bu anlarda onun gönlü; kenarını vıkup çıkup giden kızıl ırmak kadar coşgun ve çağlaktır ve ruhu şahikalarla ölçülecek kadar yüksek, maveralarla konuşacak kadar engindir. ve doğdu doğalı, aman beğler! dememiş ; aman dağlar! demiştir :

Yol verin aşayım dümanlı dağlar,

Elleri koynunda bir gelin ağlar.

Harp meydanında süngü süngüye vruşan veya han köşelerinde evi için çalışan Mehmet kadar, ayrılık köydeki fatmayada değmiş, onuda can evinden yarelemiştir. Bağda çapa çekerken, sokuda bulgur döverken veya çardakta halı tokurken ilme takan becerikli parmakları kadar kudretli ve dönengeli dili ile; ince ve içli hislerini türk kızının

Nikbin düşünceler

Dayan, başarısın. Atatürk.

Dünyada fena bir hadise yoktur, ancak fena bir şekilde karşılanmış hadiseler vardır. M. Maeterlinck.

Müsait zamanı beklemeyin, onu yarattın. O. S. Marden.

İnsan dehanın önünde eğilir, fakat ancak iyiliğin önünde secde eder. Gounod.

İllebet mükemmel bir şeyi yapmadığı tahayyül edip avare kalmaktansa derhal mutavassıt bir işi yapıp meydana getirmek çok daha iyidir. Abbe de Tourville.

ağzına pek yakışır bir zevkle inlemiş tir :

Giceler karanlık, hava bulanık ,

Herkes uykusunda, bir ben uyanık.

Ölüm allahın emri, illâ ayrılık .

Bu ayrılık ciğerime işledi .

Fatmacık; ruhunu kamçılayan kasırgalardan sonra da, dinerek ve içini dinleyerek sövleyor .

İkimizi ninediler, nettiler ,

Ayırdılar, gurbet ile attılar .

Ölüm ile ayrılığı tartdılar ,

Beşyüz batman ağır geldi ayrılık .

Ey gurbetin, hasretin ve firkatın acısı kadar, vusletin ve saadetin de tadını tadan Anadolu çocukları !

Tanrı sizi yurdunuza bağışlasın ve bir birinizden ayırmasın .

Şükrü Güney

Güçlükler insanı ezmek için değil, bilakis insan tarafından ezilmek içindir. Montalembert.

İnsanın kıymetini ortaya koyan güçlüklerdir. Thiers.

Düşün. Amacını seç. Açık ve mükemmel bir plan yap. Sonra işinin başına geç : muhakkak muvaffak olursun. V. Pauchet.

İyi bir hareket kadar insanı ferahlandıran hiç bir şey yoktur. La Bruyere.

Her gün yaptığın işleri üç defa gözden geçirmeden uyuma. En son yaptığından başla ve böylece hepsini düşün. Fena bir şey yapmışsan kendini azarla, iyi bir şey yapmışsan sevin. Pythagore.

Düşüncelerini kontrol et. Onların rast gele bir istikamet almalarına müsaade etme. Ancak düşünmek istediğin şeyi düşün. V. Pauchet.

Dünya içinde bizzat kendi kendini gördüğün bir aynadır. Sen tebessüm edersen o da sana tebessüm eder, sen surat edersen o da sana surat eder. V. Pauchet.

Çalışma kabiliyeti ancak çalışmakla elde edilir. Ch. Wagner.

Millet Hayatında Etnoğrafyanın ehemmiyeti

Her Türk evine girdiğimiz vakit iki türlü hazineye raslamamak imkân haricindedir. Bunlardan birisi ev kadınının kendi zevki selimine göre yarattığı, sanatını teşhir ettiği misafir odası, sandığının içi, diğeri de Folklor dediğimiz söz hazineleridir. Misafir odasında 11. ci 111. cü derecede kıymeti haiz eşyayı, sandığında ise 1. ci sınıf addettiği ve yüksek itibarda bulunan eserleri bulur ve bu eşya üzerinde tabiatan eşyadan alınan motifleri, iğne ile meydana gele şekilleri görürüz.

Çiftçiye; sapanın ucuna rastlayan bir demir, çanak parçasının medeniyetin izi olduğunu unutma dendiği gibi, Türk kadını; evin, sandığın içinde bulunan eşyaların Türk Medeniyetinin etnoğrafyasının yegane hazinesi olduğunu hatırlıdan çıkartma demekte borcumuzdur. Türk kâevinde etnoğrafyanın esasını kurarken dışarda da onun bayı bir çok saatlar kurmuş ve tezgâhında sanat eserlerini yaratmıştır. Bu günkü Anadolu' da dükü Türkün hakim olduğu ölkelarde bütün bu sanat eserlerini, folklor hazinelerini kolaylıkla buluruz. Etnoğrafyayı nasıl tarif edersek edelim onun muhteviyatı bu sanat eserlerinden başka bir şey deyildir. Halk asırlarca boş durmadan üzerine düşen vazifesi yapmış ve kendi medeniyet eserlerini meydana getirmiştir. bu serstle mey

danaa gelen madî va manevî medeniyet eserlerini bir sistem; program dahilinde tetkik bu sahalarda uğraşan müteassısların ve organize edilmiş teşkilâtların vazifesidir. Zira medeniyet eserleri kıymetleri evlerde sandıklarda kalmakla göstermezler. onları eşsizliğini varlıklarını, iptidai şekillerinden, mütekamil safhalarına kadar bir yerde toplamak ve teşhir etmek ve dilendirmekle mümkün. Her meraklının evinde bir eşya koleksiyonuna tesadüf etmek mümkündür. koleksiyoncu bu eşyayı ya merakından dolayı veya maksadıyla

Fakat bu bir maksat ifade etmez. Asıl maksat yukarıda izah edildiği veçhile toplanan bu eşyayı Etnoğrafya Müzeleri diye anılan binalarda tesnif ederek halka göstermekte ve tekâmül kanunlarını bu suretle izah etmektedir. Etnoğrafyanın her hangi bir zümeresine ait eşyayı dışarda defatla görüp geçmekle iktifa ederiz. Fakat bu eşyayı müzade görünce manasını, mahiyetini derhal kavrarız. İşte halkı buna göre yetiştirmek ve meydana getirdiği aşyanın mahiyetini kavramağ alıştırma lâzımdır. Halka, halk bilgisi mevzuunu hendisine ait her şey olduğunu öğrettikten sonra gayelerimize daha kolaylıkla varmış oluruz. Aynı zamanda halk bu çalışmalar sayesinde mazisini, bugün imal ettiği eşyanın aşlının nereden geldiğini öğrenecek ve eski ile yeniye mukayese ederek sanatını yükseltecektir .

Türkiyede müzeciliğin mazisi 1868 de başlar. Fakat Türk kalkıyatının

tekiki Cumhuriyetten sonradır. Müzebilginin ehemmiyeti bütün şubelerinin aynı zamanda çalışması ve meydana gelmesiyle tebarüz eder. Bir Arkoloğ hafriyatta çalıştığı eserleri etnoğrafi bakımından da tetkik ederek ondan etnoğrafi da haberdar eder.

Demekki ilmî araştırmalarımız yalnız bugünkü medeniyet eserlerine şamil olmayıp dünkü eşyayı da içine alacaktır. Halk hayatı o kadar zengindir ki o zenginliği elde etmek için mutlak surette toplu çalışmak zarureti vardır. İşte Millet hayatında etnoğrafyanın mahiyeti; onud varlıklarını meydana getirmek nüzelerinde toplayarak teşhir edip kıymetini tebarüz ettirmek ve neşriyat vasıtasıyla ilân etmektir.

Ankarada 1925 de kurulan etnoğrafya Müzesinin, mevzuu, usulü, gayesi işte bu idi. Bugün hakikî manasında bir Etnoğrafya Müzesi olmakla beraber onun nüveleri kurulmuştur. Bunun sebepleri bir değil bir çoktur. Kimseyi muahazaya hakkımız yoktur. Mevcuttan istifade esastır. Bununla beraber bir çok kıymetli eşya toplanmıştır.

Aynı zamanda etnoğraflarımızın kıymetli neşriyatları çıkmış ve çıkmaktadır. Buna dair bilrofyâ "Etnoğrafya Klavuz" ablı eserimde ee Hamit Koşay'ın çıkmış özere bulunan kibinda yazılıdır.

Etnoğrafi bakımından bugün neşredilen ve neşredilmiş bulunan her eserin hiyemeti vardır. Yeterki bu eserler çoğalsın ve halkı müzeciliğe ısındırsın. Biz düşün vâzife kötü tenkitten ziyade bu neşriyatı teşvik

Niğdenin servetleri

Turizm bakımından Niğde

(1)

Niğdenin tabiat iklim, maden, menazir.. Bakımından taşıdığı müstesna hüsniyetler, muhitimizin bize vadettiği müstakbel inkişatları arayıp bulmak, bu inkişafı doğru giden yolları tetkik etmek uğrunda mesai sarfına bizi icbar etmektedir.

Filhakika çok geniş bir inkişaf istidadına malik iken Niğdenin bu gün bu inkişafın henüz eşiğinde çabalaması sebepleri tedkika değer bir mevzudur. Biz, bu gün muhtelif istikametlerde dalbudak salan bu inkişafı yalnız Turizm bakımından tetkik edeceğiz. Turist denilen şey yeni muhit ve ufuklarda heyecan, güzellik, manevi huzur aramak için yola düşen bir insandır. Binaen aley yeni muhit Turistin kendi muhitine nazaran mutlaka daha hecanaver, mutlaka daha güzel, mutlaka daha fazla huzur temin eden bir muhit olmalıdır. Aksi takdirde turist ihtiyar ettiği zahmetten ve masraftan dolayı müteessir olur.

Turist gezdiği muhitte hayalinden tahakkuk ettirdiği güzellik mefhumuna uygun tabiat parçaları, manzaraları, renkler bulmalı; eğlencelere kavuşmalı, geçirdiği her

etmek ve elimizden gelen yardımları yapmaktır. Bu çalışmaların neticesinde âlemuşumul Türk medeniyetini cihana gösterecek, onunla asırlarca beraber yaşayan milletler üzerinde tesirini meydana çıkaracak ve hasırlarının menshelerini göstereceğiz.

Haydar Ocaklıoğlu

günün heyecanı bir gün evelkine mutlaka bir şey daha ilâve etmelidir. Aksi takdirde durist denen kuş hemen bir dala konmadan kaçır.

Turisti bir yere bağlamak için orada tabiat ve yaşayış bakımından muhtelif tenevüler meydana getirmek, bu tenevvün geçici ahengine turisti bağlamak lâzımdır.

Bundan başka seyahat heyecanını tadılda bu muhiti seçmemek yüzünden heyecanlarını susturan binlerce kişinin ayağına kadea gidip onlara heyecan ve güzellik muhitlerini tanıtmak, seyahat arzularını gıcıklatmamak lâzımdır.

Niğdemiz turistik bir şehir olabilmenin bütün hususiyetlerini nefsinde cemetmiş bir muhittir.

Tabiat bakımından Niğde :

Niğde bir turistin aradığı tabiat güzelliğine haddi zatinde maliktir. Heybetli dağlar, yalçın yamaçlar, büyük sular, inhinalı yollar... Hep mevcut. Ulukışlanın Madeninden tutunuz... Ta Yahyalı hıdıdu na kadar bütün Torus mıntakası bir Seyyahın bütün arzularını tatmine elverişli bir muhit.

Melendiz mıntakası taşıdığı tabii güzelliklere munzam olarak bilhassa koynunda sakladığı, mağaralarından tutunuz.. Şehir harabelerine kadar; bütün tarihî güzellikler birer eser halinde meydana getirildiği takdirde tabiat güzelliği sanatın, tarihin yardımıyla birkat daha kendini göstermiş olur. Bütün Kızılırmak vadisi yamaçları güzelliği seçmesini bilen gözler ve dimişler için birer hazinedir.

Muhtelif yeşil vadiler için de tatlı sular etrafında halkalanan köylerimiz inziva,

güzellik, efsanevi köy hayatı yaşamak isteyenler için ne güzel birer melce dirler.

Eskigümüş, Uluğaç, Değirmenti, Maden, ve Ulukışlanın hemen bütün dağ küyleri Melendiz bugün birer perişanlık örneği olan bir çok köyleri bu ihtiyaca ne güzel bir cevap verir. İklim bakımından Niğde bir turist muhiti olmanın en güzel meziyetlerini taşır. Turist mevsimi olan yaz, Niğdede fevkalâde bir güzellik alır. Fevkalâde serin olan temiz yayla havası, hiç bir zaman bunaltıcı raddeye yükselmeyen ılık bir yaz sıcağı. Bu sıcağı bile garanti eden ve yer yer fışkıran buz gibi kaynaklar. Yazın her mevsiminde yeşil olan yaylalar. Her turistin aradığı yazdır.

Tarihî eserler bakımından Niğde büyük bir talihe mazhardır.

Vilâyetin her tarafında yer yer serpilen tarihî eserler bütün güzellikleriyle canlandırılıp arz edildiği takdirde müstesna bir kıymet alırlar. Kemerhisarın güzel kemerleri, Her kasabayı süsleyen selçuk eserleri, her yamacı delik deşik eden katakomp ve yer altı şehirleri. Muhtelif tepelere serilen çok eski şehir harabeleri hulusa her şey.. Tarihî kıymet alır.

Bundan başka Niğde Vilâyeti içmeleri, kaplıcaları, Maden sularile turist cezbetmek için en güzel mihvâklara maliktir.

Yalnız şunu da itiraf edelim ki bütün bu saydığımız her şey yalnız tabiatın bırakmış olduğu derecede bulunmaktadır. Muhitimizi bir turist muhiti yapabilmek için yapılması lâzım gelen işleri bilmek lâzımdır.

Turizm bakımından Niğde Vilâyetinin ihtiva ettiği müstesna hususiyetleri tebâ-rüz ettirmeliyiz .

vilayetimizin bir turizm bölgesi olabil-mesi için muhtelif safhalardan harcanı-lması lâzım gelen gayretleri izaha çalış-sacağız ..

Niğdemiz tabiatın en comert mevhibe-lerile süslüdür. Yalnız bu mevhibeleri bir az da sanatın cazib güzelliğiyle bezeyerek ruhlara nüfuz edeci bir hale getirmek lâzımdır. Bu hususta gayret harcaması lâzım gelen muhtelif kolların başında bilhassa hususî şahısların rolleri çok mühimdir .

Niğdenin bir turizm bölgesi olabilmesi için Niğdelinin rolü :

Şu bir hakikattir ki son senelerde Niğ-deinin kalkınması uğrunda bilhassa husu-sî olarak büyük gayretler harcanmıştır . Yüzlerce yeni binalar yapılmış, yüzlerce yeni bahçeler, bağlar ihya edilmiş, yüz-lerce yeni ve hususî eserler meydana getirilmiştir .

Fakat bu gün Niğdede yapılan bu yeni binaların Niğdenin çehresinde uyandır-dığı görünüş farkı harcanan emek ile hiç te mütenasib değildir .

Hiç şüphe yoktur ki bir memleket gör-mağede değer olabilmek için onun seyyah üzerinde bırakacağı ilk intiba çok mühim-dir. Yüksek tepeler, yeşil vadiler, sarp yamaçlar, münis düzlükler üzerinde ku-rulan Niğde ilk intibai müsbet yarat-bilmek için tabiatın bütün lütuflarına maz-

har olmuştur .

Fakat ne yazık ki bu yamaçlara kurulmuş toprak damlı, basık, yamrı yumru bina-ların ruhu hırpalıyan manzarası tabiatın bu mazhariyetinin müsbet tesirlerini izale etmektedir .

Maalesef yeniden yapılan bir çok binalar muayyen, sistenli bir plana merbut bu lunmadığı için Niğdenin umumî görünü-şünde harcanan emek ile hiç te mütena-sib bir selâh husule getirmemiştir .

Niğdenin bir turist şehri olabilmesi için her hususî inşaatın aynı zamanda şehri de güelleştiren bir eser olduğunu kabul etmek esasî göz önünde bulunmalıdır .

Artık Niğdenin müstakbel plânı yapılmış-tır . Bu plân titiz bir ihtimamla takib edilmektedir . Ümit ederiz ki geçen her yeni sene bu plânın tatbikatı ve binnetice Niğdede güzelliği bakımından bize her halde çok şeyler kazandıracaktır .

Niğdenin arsa buhranı yoktur . Bilakis alabildiğine geniştir . Binaenaleyh Niğde de yapılan her hususî ev mutlaka güzel, bilhassa zevkle tanzim edilmiş bir bahçe-nin ağışuna tevdi edilirse Niğdenin nıu-mî güellğine büyük faydası dokunur. Niğ-denin görünüşü kendisine yeşil bir şehir manzarası verebilir .

Fakat gerek şehir bahçelerine, gerek meyve bahçelerine hakim olan yegâne düşünce maalesef bedîi zevkten ziyade ti-carî zehniyettir. Niğdenin gerek merkezinde gerek bağlarında mevcut birlerce bahçe içinde zevkle tanzim edilmiş, görüldüğü

zaman ruha inşirah bağışlıyan tek bir bah-çe gösterilemez .

Ne serinlenecek bir su başı, ne de bir kameriye, bir fiskiye, ne müstesna güzel-likte bir çiçek rengi, Hiç bir şey güzüle-mez. Evinin divar dibine kadar sokulan meyve ağaçlarının benekli gölgeleri ala bil-diğine uzanır .. Tasarruf edebildiği en ufak bir sahayı istifade edecek bir şek-le sokmak iktisaden faydalı ise de fayda-nın yanı başında bedîi ve manevî zevki de hesabar katmak mutlaka lâzımdır .

Kayardı deresi senenin her mevsiminde cidden müstesna güzelliklere malik bir vadîdir . Bu vadî içinde zevk için tan-zim edilmiş maateessüf tek bir bahçe gösterilemez ..

Dere içinde bahçesi olmıyan her hangi birisinin eğlenebileceği tek bir meydan bırakılmamıştır. Dereyi baş aşağı kat'eden çayın bütün kenarları en hasis şekilde istismar edilmiştir . Kayardı deresinde mev-cüt yüzlerce kaynağın herbiri bir bataklığın veyahut zevksiz bir su kümesinin annesidir. Zevkle tanzim edilmiş bir kaynağa, bu kaynağı çeviren bir gölgeliğe maateessüf şahit değiliz .

Bir pazar günü canı sıkılan bir adamın kayardı deresinde suyu baş yukarı bir gezinti yapması maateessüf mümkün değildir , En hasis şekilde paylaşılan toprak hatta sudan bile kıskanılarak ça-yın vadisi büsbütün daratılmıştır .

Kayardının görölmeğe, gezilmeğe lâyık bir yer olabilmesi için çayın vadisi te-

Leconte de Lisle' den

Türkçeye çeviren Macid Saner

Hialmar' ın Kalbi

Aydınlık bir gece, buzlu bir rüz-gâr. Kar kıpkırmızı. Binlerce kahra-man orada, ellerinde kılınc, gözleri korkunç bir şekilde, mezarsız uyuyor. Hiç birisi kımıldamıyor. Üstlerinde bir sürü kara karga dönüyor ve haykırıyor.

Soğuk ay uzaktan solgun ışığını döküyor. Hialmar kılıncının sapına dayanarak kanlı ölülerin arasından kalkar; harbin kızıl rengi yanların-dan akmaktadır :

Hey !... Daha bu sabah çalılıkla-rın arasındaki sığirecik kuşları gibi

mizlenmeli ; çay kenarından ta aşağıdan yukarıya kadar temiz, gölgeli bir yol uzanmalı, muhtelif fasılalarla meydanlar bırakılarak bu meydanlarda muhtelif eğlen-ceiler, gazinolar meydana getirilmeli .. Kayardı için hususî günler ayılamak bu güller kayardıda, tepede bir kaç şenlik, eğlence tertip edilmeli.. Kayardıda her evin önünde güzel bir havuz, koyu bir gölge, renkli çiçekler bulunmalı .. Ancak bu güzelim vadî o zaman cazib şeklini alabilir ...

Diğer bütün bağlarda da aynı usuller tutulmak suretile turist getirmenin yoluna kıs-men y.ıklaşmış oluruz. Gelecek yazıları-mızda sayfiye olabilmek itibarile Niğde-yi tetkik edeceğiz .

H. ULUSOY

bütün kuvvetleriyle gülen ve şarkı söyleyen bu kadar neş'eli ve sağlam delikanlının arasında bir parça olsun soluğu kalmış kimse yok mu?

Hepsi sağır, m'ğlerim parçalanmış, zırhım delinmiş ve baltamın çivileri sökülüş. Gözlerimden kan akıyor. Denizin ve kurtların ulumalarına benzeyen derin bir uğultu duyuyorum.

Bu tarafa gel, karga, benim yiğit insan yiyicim! Demirden gaganla göğsümü aç. Sen bizi yarın da böylece bulursun. Git, kalbimi henüz soğumadan Yilmer'in kızına götür!

Jarlların en iyi birayı içtikleri ve altın testileri tokuşturarak hep beraber şarkı söyledikleri Upsala'ya bütün kuvvetinle uç, ey çahlıkların serserisi; nişanımı bul ve ona kalbimi ver.

Kara kargaların ziyaretgâhı olan kulenin zirvesinde onu ayakta, bem

beyaz, ve uzun siyah saçlarıyla göreceksin. İki zarif gümüş küpe kulağlarından sallanır ve gözleri güzel akşamların yıldızından daha parlaktır.

Git, muzlim sai, git ve ona kendisini sevdiğimi söyle, ve işte kalbi de. O, onu, titrek ve solgun olmayıp kırmızı ve sert oluşundan tanıyacaktır, ve Yilmer'in kızı sana tebessüm edecektir!

Ben ölüyorum. Ruhum yirmi yarıdan akıyor. Artık vaktim geldi. Ey kurtlar, kızıl kanımı içiniz. Ben genç, kahraman, neşeli, serbest ve lekesiz bir halde, gidip Allahların arasında, güneşin içinde oturacağım.

1 — Jarllar — Kontlar.

2 — Upsala — Bir İsveç şehri olup Stokholm'dan 66 km. uzaktadır ve Upland vilayetinin merkezidir. Terceme eden

